

Jij maakt het verschil

Kerkdienst 8 februari 2026, Christus Triumfatorkerk

Voorganger ds. Jaap van den Akker

Lezingen: Jesaja 43: 9-12 en Matteüs 5: 13-16

KOMEN

- Welkomstwoord
- Aanvangslied: 'Zomaar een dak' (Lied 276: 1 en 2)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag: Psalm 67: 1 en 2
- Kyriëgebed
- Glorialied 'Geprezen zij God' (Lied 150a)

Woord

- Met de kinderen:
Gebed
Gesprek: 'Doorzien'
Lied met de kinderen: 'Heer, U doorgrond en kent mij' (Lied 139b)
- Inleiding op het Evangelie van Matteüs:
https://www.youtube.com/watch?v=1WNj54mAyZE&list=RD1WNj54mAyZE&start_radio=1
- Schriftlezing: Jesaja 43: 9-12
- Lied: 'Om Sions wil zwijg ik niet stil' (Lied 176: 1 en 2)
- Schriftlezing Matteüs 5: 13-16
- Lied: 'Ons heeft de Heer met liefde neergeschreven' (Lied 976)
- Preek

Het viel me vrijdag opeens op.

Toen ik me over die over bekende tekst uit Matteüs 5 boog, dat dit er staat.

Jullie zijn het zout van de aarde

Jullie zijn het licht voor de wereld

Ik heb er natuurlijk al honderd keer over gepreekt, maar altijd verkeerd – denk ik nu.

Hoort u, hoor jij het ook:

Jullie zijn het zout van de aarde

Jullie zijn het licht voor de wereld

Want ik heb in deze twee zinnen altijd een opdracht in gehoord. Een opdracht van Jezus zelf: wees het zout van de aarde! Wees een licht voor de wereld!

Maar dat staat er niet. Het is geen opdracht, maar een aanzegging. Jezus stelt een feit vast, tegen zijn leerlingen, tegen al die mensen die zijn uitgelopen om naar Jezus te luisteren, en via dit Evangelie tegen ons zegt hij: jullie *zijn* het zout der aarde. Jij *bent* het zout dat de wereld pit geeft, jij *bent* een licht dat schijnt in de duisternis. Dat is geen opdracht – dat ben je gewoon – of je nu wilt of niet. Het is een gegeven.

Dat is typerend voor de bijbel. Dat de indicatief voorafgaat aan de imperatief, om het in gewikkeld te zeggen. Eerst *bén* je iets. Kind van God. Eerst wordt je naam geroepen. Krijg je betekenis. Eerst ziet God je staan en heeft God je lief. Dat gaat voor alles, pas daarna komt de rest.

Eerst: jullie zijn bevrijd uit Egypte, pas daarna: houd je daarom aan de geboden, of te wel: blijf dan bij de bevrijding. Eerst de indicatief, daarna pas de gebiedende wijs.

Je vindt genade in Gods ogen – wees dan ook zelf genadig voor elkaar.

Je bent gezegend – wees daarom voor elkaar tot zegen. Het is de structuur van de Bijbel. Het is Góds volgorde. Vergeet dat niet!, zo zegt God geregeld in de Bijbel. Want waar je het vergeet, moeten we eerst weer van alles, voordat je er mag zijn. Dan ligt de angst en de verkramptheid op de loer. Angst om niet goed genoeg te zijn. En dus zegt Jezus: jullie ZIJN het zout van de aarde en jullie ZIJN het licht in de wereld.

Hoe zou dat geklonken hebben, daar op die bergrug in Galilea?

Hoe hebben al die mensen daar die voor het eerst deze wonderlijke woorden hoorden, ze ontvangen.

We vinden deze woorden aan het begin van de zogenaamde Bergrede. Jezus richt zich allereerst tot de kring van leerlingen, maar over hun hoofden heen spreekt Hij tot de verzamelde menigte. En over hun hoofden heen ook wij zelf. Mensen die door de geschiedenis heen leerlingen van Jezus willen zijn. Ook wij worden hier aangesproken, ook wij zijn licht voor de wereld en zout der aarde.

Maar nu even terug naar die eerste hoorders, de vroege kerk, of nog daarvoor, die binnenste kring van leerlingen. Wie zijn dat?

We zijn in Galilea, in de provincie. Ver weg van de stedelijke elite. Jezus richt zich hier niet tegen belezers of geleerde mensen, of tot mensen met macht of van voorname afkomst. Het zijn daar bij het meer van Galilea eenvoudige vissers, en zelfs een tollenaar en handwerkslieden, boerenjongens, vrouwen van het volk. Dat zijn de mensen die Jezus toespreekt. Jan Rap en zijn maat. Tegen hen zegt Jezus: Jullie zijn het licht in de wereld. Jullie zijn het zout in de pap. Dit is de gemeente van Christus. Voor hen spreekt hij zijn zaligsprekingen uit – die we vorige week hoorden. Voor júllie, jullie!, is het Koninkrijk der hemelen. Jullie zijn mijn mensen, zegt Jezus. Jullie zijn gekend en worden bemind.

Zo houdt Jezus ons en onze gemeente een spiegel voor. Hij maakt hiermee een statement: de gemeenschap van leerlingen van deze Jezus: die wordt niet bepaald door kwaliteiten en diploma's, geld of macht, maar door de vraag of je bent wat Hij zelf in je ziet:

Zout, bijvoorbeeld, omdat dat er toe doet, smaak geeft en bederf weert

Licht, dat schijnt als een baken in de nacht. Licht dat alleen maar door er te zijn het duister verdrijft.

Er spreekt uit die woorden van Jezus een wonderlijk vertrouwen in mensen. Jezus spreekt ze aan, niet op hun tekort, maar op hun tegoed.

Dat werkt bevrijdend. Natuurlijk vooral voor deze eerste hoorders. Zij zijn het klootjesvolk dat altijd van alles moet, dat overal op wordt afgerekend, dat gepiepeld wordt en speelbal is van de Romeinse overheid en de joodse leiders.

Het werkt bevrijdend, ook voor ons: Hij – God zelf – ziet het in ons zitten. Wat wij zijn en wat wij betekenen, voorstellen, is niet afhankelijk van het oordeel van anderen, of van onze eigen prestaties, nee, het begint bij de ervaring dat er van Godswege JA gezegd wordt tegen jouw bestaan. Je mag er zijn, je hoort er bij en ook jouw aanwezigheid kan in dit leven het verschil maken.

Zout. Licht.

Zou en Licht.

Het zijn twee essentiële onderdelen van de Kerk. Ook van onze kerk.

Zout, dat zie je niet, maar je proeft het des te meer. Of je proeft het vooral als het ontbreekt.

Het smaakt nergens naar, zeggen we dan. Het werkt in het verborgene. Het werkt het beste als het opgelost wordt. Zout verandert het voedsel, en je ziet het niet meer. Je kunt het niet meer aanwijzen. Het dringt overal in door en is tegelijkertijd is het zelf nergens meer te vinden. Maar je proeft het verschil.

Bij licht is dat andersom. Het wil juist gezien worden en gevonden worden. Je steekt geen licht aan om er volgens wat overheen te zetten, of het meteen weer te doven. Nee, een lamp moet hoog staan, op een standaard, zodat het zoveel en zo lang als mogelijk zijn licht kan verspreiden.

Beide zijn nodig in de gemeente.

Mensen die voorop durven gaan. Die hun nek durven uitstelen. Die het lef en het vermogen hebben om dingen onder woorden te brengen. Zoals mensen in de kerkenraad hier achter deze microfoon of in de Samenspel zo mooi onder woorden kunnen brengen wat ons te doen staat en waar we voor staan. Of beelden maken zoals bij de Top 2000 dienst over de hemel op aarde, en zo zonder woorden late zien wat ons ten diepste drijft.

Lichtende voorbeelden dichtbij.

Maar net zo belangrijk zijn de smaakmakers die je niet ziet, maar die onmisbaar werk doen. De klusmannen die een prachtig jeugdhonk aan het maken zijn, of Miep Hoek die onzichtbaar voor iedereen onze kerktuintjes bijhoudt. Of de koffiezetters die er wekelijks voor zorgen dat er koffie is op woensdagmorgen.

Zulke mensen zijn er gelukkig ook nog veel meer, onze gemeente loopt er van over. Onmisbare smaakmakers, zonder wie deze kerk een zouteloze troep zou zijn.

Hoe klein het ook lijkt, zo maken wij als kerk in deze wereld het verschil. Gewoon door er te zijn.

Nou ja, wel door er te zijn, door licht en zout te zijn.

Natuurlijk zijn we mensen als alle andere mensen.

Jaloers en ambitieus, snel op onze teentjes getrapt. Natuurlijk flappen we er soms iets uit, of houden we juist onze mond waar we zouden moet spreken.

Natuurlijk zijn ook wij egoïst en vinden we het moeilijk bepaalde verleidingen te weerstaan. Ook wij maken fouten en vergissen ons, maar toch zijn we geroepen licht te zijn en zout.

Wat dat is? Licht zijn en zout? Vooral kritisch blijven, denk ik.

Zout gaat bederf tegen en geeft pit. Licht zet het duister in het daglicht.

Kritisch zijn is het beide. Wij leren uit de Bijbel onderscheiden. Prioriteiten stellen. Andere accenten plaatsen. Dat betekent spreken waar het er niet eerlijk aan toe gaat. Dat betekent soms kiezen dwars tegen alles wat iedereen doet of vindt.

Voorbeelden?

Deze dag bijvoorbeeld de zondag. Een dag als alle anderen. De Albert Heijn is open en de Mall, of een ook dag om even iets anders te doen. Naar de kerk. Een wandeling te maken. Een boek lezen. Stil zijn en luisteren naar jezelf en wie weet naar God?

Of even jezelf parkeren en de ander eerst te laten spreken. Proberen te ontdekken wat hem of haar beweegt om haar keuzes te maken, ook al zijn die misschien heel anders dan de jouwe. Eerst een stap je terug doen en de ander ruimte te bieden, in plaats van gelijk jouw eigen gelijk erover heen te schreeuwen. Probeer eens te ontdekken wat die ander drijft. Vaak sta je minder ver van elkaar dan je denkt.

Maar kritisch zijn is ook: elkaar wijzen op dingen die strijden met een liefdevolle en genadige God. Spreken waar wij zelf of onze samenleving ongenadig wordt. Waar de ene mens meer waard lijkt te zijn dan de ander.

Denk dan nog even terug tot wie Jezus deze woorden spreekt. Niet in eerste instantie tegen ons, of tegen de mensen die de dienst uitmaken. Maar tegen Jan Rap en zijn maat. Mensen over wie besloten wordt, zonder dat er naar geluisterd wordt. Tevergeefs wachtend in ter Apel op een veilige plek. Al ruim 14 maanden in een kerk in kampen. Zonder papieren onder betaald aan het schoonmaken in onze kantoorgebouwen.

U, jij, onze kerk, de kerk is een kritische tegenover midden in deze wereld. We zijn het zout in de pap. We brengen het licht in deze wereld. De kerk draagt het licht binnen en laat anderen daardoor oplichten. Haar aanwezigheid doet er toe. Niet abstract, in het algemeen, maar door

concrete daden van mensen, van ons – hoe klein ook. Door wie we zijn. Door waar we in geloven. Door in Wie we geloven!
En dat kan, want het bevrijdende is dat Jezus ons zegt dat we al zijn wat we worden moeten. Jij maakt het verschil.

Amen

- Muzikaal intermezzo

ANTWOORD

- Lied: 'Licht, ontloken aan het donker' (Lied 600: 1, 2 en 5)
- Dankgebed, Voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- Collectes

GAAN

- Slotlied: 'O grote God die liefde zijt' (Lied 838: 1, 2 en 4)
- Zegen, gevolgd door gezongen "Amen"